

Åkermarksbete och grönråg

Ola Hallin, Hushållningssällskapet Sjuhärad

Linda Gradén, Rådgivarna i Sjuhärad

Skörd den
19 okt 2020

Etablering av vallfröblandningar till åkermarksbete och odling av grönråg till bete

- När ska vi förnya åkermarksbetet?
- Hur kan vi förnya åkermarksbetet?
- När ska insådd av vall ske på våren eller hösten?
- Vilka vallfröblandningar passar för bete?

Grönråg och råg till bete

- Såtidpunkt juli, augusti eller september
- Demonstrationer av grönråg med rajgräs
- Erfarenheter rågbete

När ska vi förnya åkermarksbetet?

- Ogräs
 - Söndertrampad
 - Vid mindre ts-avkastning
 - Fel eller avsaknad av arter
 - Sanera, smaklighet
 - Bra groningsförhållanden för vallinsådd
-
- Långliggande åkermarksbete
 - Djurtäthet, djur/hektar, produktionsbete, rasthage

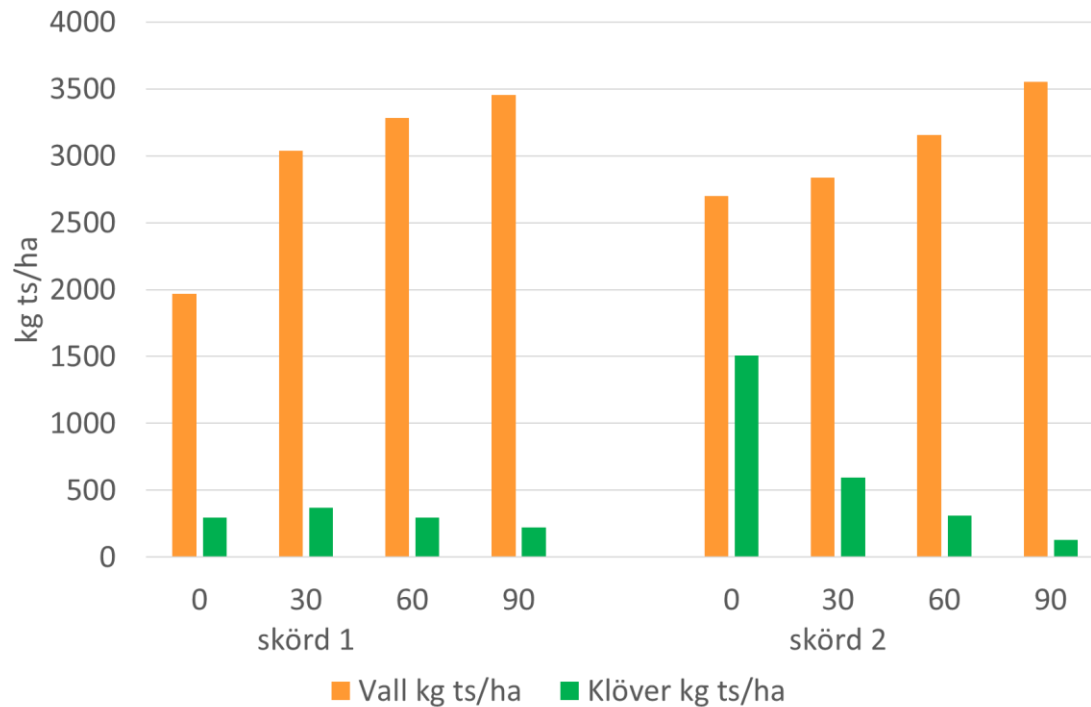
Hur kan vi förnya åkermarksbetet?

- Insådd i renbestånd
- Vårsäd/höstsäd med insådd
- Overseeding
- Putsning eller skörd helsäd/tröskning
- Såtidpunkt på året
- Konventionell/ekologisk produktion

Insådd vall på våren utan insåningsgröda

Etablering slåttervall med kvävestege
skörd 1, 20 juli och skörd 2, 11 september

Gödsling den 5 maj, PK 11-21 200 kg/ha +
N enl plan 0, 30, 60 eller 90

Vallinsådd den 5 maj 2023

Ogräsbekämpning den 7 juni 10 g Gratil +
0,6 l MCPA/ha

Skörd 1, den 20 juli

Gödsling till 2:a skörden den 25 juli, N enl
plan 0, 30, 60 eller 90 + Kalisalt 120 kg/ha

Skörd 2, den 11 september

Gödsling inför vintern den 15 september,
Kalisalt 80 kg /ha

Insådd vallbaljväxter på hösten

Demonstration gräsarter insådda hösten i samband med sådd av höstvetete

	Höstvete	Gräs	Ogräs
	kg ts/ha	kg ts/ha	kg ts/ha
Rörsvingel	5440	228	174
Ängsvingel	4120	230	210
Eng. rajgräs	2960	1880	86
Rajsvingel	2720	2440	185
Timotej	2360	2240	117
Ital. Rajgräs	1400	4960	16

Sådd höstvetete 1 september 2022

Sådd vall 2 september 2022

160 kg N/ha

1 juni klippt ram kg ts/ha, DC 43-45

Trösk 19 augusti

SustAnimal

Höstetablering av vall i
höstsäd

Rådde helsäd, 2022-06-16

Vallfröblandningar, vilka arter passar till bete?

- Rödklöver
- Vitklöver
- Alsikeklöver
- Blålusern
- Käringtand
- Timotej
- Ängssvingel
- Rörsvingel
- Rörsvingelhybrid
- Engelskt rajgräs
- Rajsvingel
- Hybridrajgräs
- Hundäxing
- Ängsgröe
- Rödsvingel

Betesblandningar

Lantmännen Hydra 11 (GEB)

- 9% vitklöver Lena
- 25% engelskt rajgräs SW Birger
- 25% timotej Switch
- 20% ängssvingel Tored
- 11% rödsvingel Rubin
- 10% ängsgröe Kupol

Lantmännen Hydra 12

- 5% vitklöver Lena
- 8% rödklöver SW Ares
- 22% timotej Switch
- 10% timotej Grindstad
- 35% ängssvingel Tored
- 15% rödsvingel Rubin
- 5% ängsgröe Kupol

Betesblandningar

Scandinavian Seed, Sisu Bete

- 10% vitklöver
- 20% engelskt rajgräs
- 20% timotej
- 30% ängssvingel
- 10% rödsvingel
- 10% ängsgröe

Lantmännen Orion 12

- 12% vitklöver Edith
- 38% engelskt rajgräs SW Birger
- 10% timotej Grindstad
- 20% timotej Rakel
- 35% ängssvingel Tored

Olssons frö AB

Bete mjölkko 1,
(2-3 år, rek 30 kg/ha)

- 5 kg vitklöver
- 12 kg engelskt rajgräs tetraploid
- 8 kg engelskt rajgräs diploid
- 2,5 kg timotej
- 2,5 kg ängssvingel

(Utsädesmängder Danmark 24-30 kg/ha,
Nederländerna 40-50 kg/ha, England 26-36
kg/ha)

Bete mjölkko 11,
(3-6 år, artrik blandning 25,5 kg/ha)

- 1 kg rödklöver
- 2 kg vitklöver
- 2 kg käringtand
- 1 kg blåusern
- 0,5 kg humleusern
- 0,5 kg cikoria
- 0,5 kg svartkämpar
- 0,5 kg kummin
- 6 kg engelskt rajgräs
- 3 kg timotej
- 3 kg ängssvingel
- 3 kg ängsgröe
- 2 kg rödsvingel

Helsädeskördd på grödor sådda sommar och höst

Avkastning, näringsinnehåll och ensileringsegenskaper

Såtidpunkter för grödorna

- 13 juli
- 4 augusti
- 4 september

Grödorna

- Grönråg, Humbolt
- Havre, Guld
- Westerwoldiskt rajgräs, Attain

Grönrågens höjd och utveckling den 10 maj 2021

Ts-avkastning helsädesskörd den 1 och den 19 oktober samt insådd art i % 2020

Gröda	Skörd 1 oktober		Skörd 19 oktober	
	Insådd art, %	Avkastning, kg ts/ha	Insådd art, %	Avkastning, kg ts/ha
Grönråg	94	1 730 ^c	97	1 580 ^c
Havre	98	3 620 ^a	100	2 640 ^a
Höstkorn	27	240 ^d	91	520 ^d
Höstvete	62	750 ^d	93	250 ^d
Rågvete	60	740 ^d	92	200 ^d
Vårkorn	68	1 520 ^c		
W.w. rajgräs	87	2 600 ^b	99	2 140 ^b
SEM		99,7		97,3
<i>P-värde</i>		<0,001		<0,001

Näringsinnehåll den 1 oktober samt den 19 oktober

	Grönråg		Havre		W.W. rajgräs	
	Medelv ärde	ST D AV	Medelv ärde	ST D AV	Medelv ärde	STD AV
Ts, %	19,8	0,7	22,2	1,0	15,3	1,1
Aska, g/kg ts	74	5,5	52	5,7	88	6,8
Råprotein, g/kg ts	146	5,1	96	20,7	148	20,1
aNDF, g/kg ts	531	22,1	578	23,3	568	16,7
Glukos, g/kg ts	16	1,4	40	5,1	24	2,3
Fruktos, g/kg ts	34	4,9	54	6,9	25	2,9
Sackaros, g/kg ts	36	3,5	42	7,2	37	3,9
Fruktan, g/kg ts	101	13,3	103	9,0	77	14,6
Summa gluk/frukt/ sacr, g/kg ts	87	9,7	136	12,2	85	7,8
WSC, g/kg ts	188	22,2	239	21,0	162	22,1
VOS 96 h, %	79	0,3	65	0,3	67	3,2

	Grönråg		Havre		W.w. rajgräs	
	Medelvä rde	STD AV	Medelvä rde	STD AV	Medelvä rde	STD AV
Ts, %	15,2	1,2	15,4	0,3	13,0	0,2
Aska, g/kg ts	94	8,3	82	4,5	105	5,6
Råprotein, g/kg ts	204	29,5	172	11,1	216	11,8
aNDF, g/kg ts	478	12,4	475	24,0	505	11,9
Glukos, g/kg ts	24	5,0	39	4,7	30	2,2
Fruktos, g/kg ts	54	3,4	43	9,5	59	4,1
Sackaros, g/kg ts	42	14,4	78	15,6	34	9,1
Fruktan, g/kg ts	80	14,7	65	16,1	64	2,1
Summa gluk/frukt/ sacr, g/kg ts	120	20,7	159	27,1	124	11,9
WSC, g/kg ts	200	35,1	224	42,2	188	13,8
VOS 96 h, %	83	0,7	79	1,1	81	0,5

Grönrågens bestånd och utveckling den 31 maj 2021

Ts-avkastning helsädes-, återväxt- och totalskörd 2021

Gröda	Såtid -punkt	Skörd maj-juni 2021		Återväxtskörd 2021		Total 2021 Avkastning, kg ts/ha
		Insådd art, %	Avkastning kg ts/ha	Klöver- andel, %	Avkastning kg ts/ha	
Grönråg	Juli	99	1 710 ^b	42	4 260	5 970 ^b
Grönråg	Aug	100	2 230 ^b	48	4 070	6 300 ^b
Grönråg	Sept	100	3 570 ^a	53	4 200	7 770 ^a
Höstvete	Juli	4	60 ^c	46	2 960	3 020 ^c
Höstvete	Aug	50	1 610 ^b	60	2 910	4 530 ^b
Höstvete	Sept	70	2 210 ^a	60	3 490	5 700 ^a
Rågvete	Juli	95	3 280 ^b	61	3 450	6 730 ^b
Rågvete	Aug	95	5 170 ^a	63	2 790	7 970 ^{ab}
Rågvete	Sept	99	5 820 ^a	68	2 890	8 710 ^a
W.w. rajgr.	Juli	97	2 670	44	3 040 ^a	5 710
W.w. rajgr.	Aug	97	2 730	48	2 850 ^b	5 580

Näringsinnehåll vid skörd den 31 maj grönrag och den 14 juni westerwoldiskt rajgräs

	Grönrag						Westerwoldiskt rajgräs			
	Juli		Augusti		September		Juli		Augusti	
	Medelvärde	STD AV	Medelvärde	STD AV	Medelvärde	STD AV	Medelvärde	STD AV	Medelvärde	STD AV
Ts, %	22,9	1,3	20,5	0,2	19,1	0,3	24,7	0,4	24,2	0,4
Aska, g/kg ts	45	1,8	49	5,9	55	1,8	51	1,3	53	0,7
Råprotein, g/kg ts	108	14,5	120	4,6	116	2,9	94	9,9	104	10,3
aNDF, g/kg ts	559	11,7	548	19,1	597	3,8	546	7,6	560	6,0
Glukos, g/kg ts	60	4,5	63	6,3	59	1,2	40	1,8	40	0,7
Fruktos, g/kg ts	54	1,5	59	5,2	55	0,7	38	6,3	39	2,3
Sackaros, g/kg ts	53	9,9	52	13,7	52	1,0	47	13,3	50	9,2
Fruktan, g/kg ts	84	15,7	68	4,2	40	2,8	144	8,3	129	19,9
Summa gluk/frukt/ sacr, g/kg ts	167	11,2	174	15,7	165	2,9	125	21,0	130	11,0
WSC, g/kg ts	252	15,0	242	19,7	206	2,3	269	14,3	259	11,4
VOS 96 h, %	82	3,5	82	2,0	78	1,5	71	4,6	70	4,1

Valletableringen

- Lantmännen Mira 21, 22 kg/ha

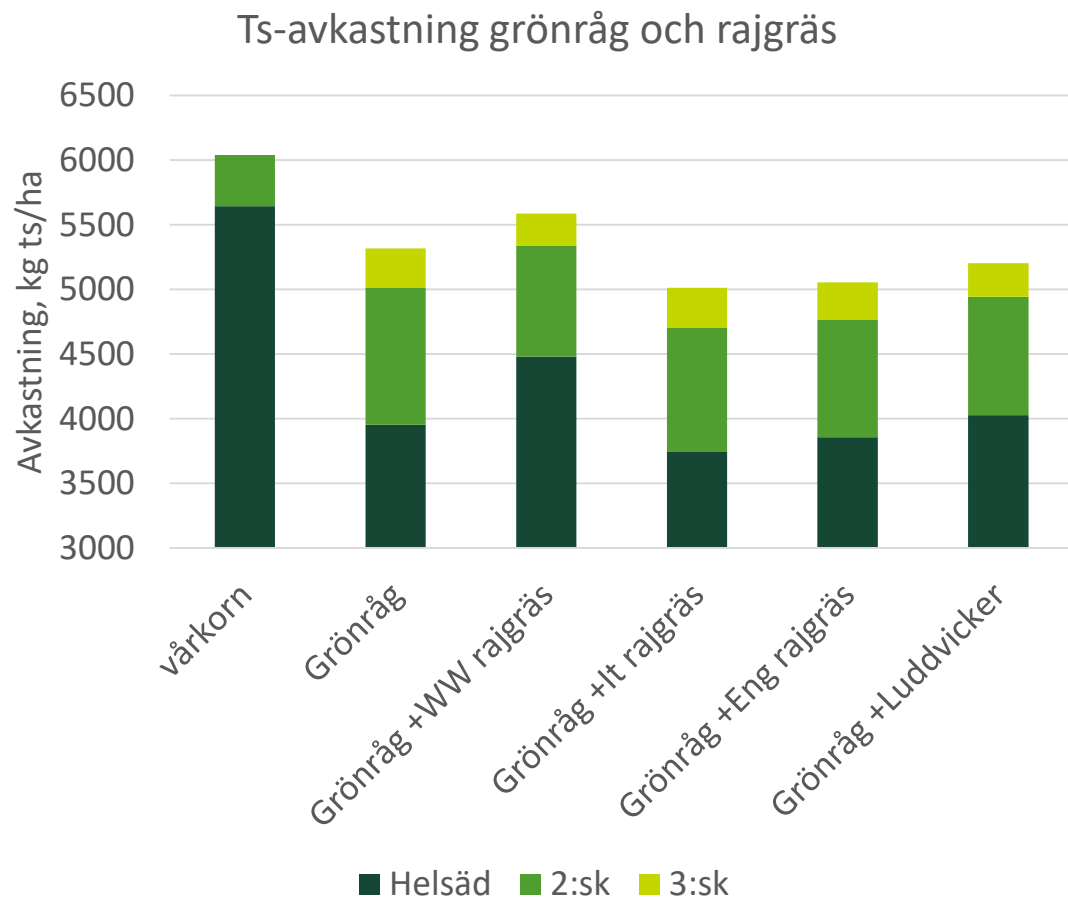

Demonstration Grönråg som bete utan eller med rajgräs

Led	Sort		Utsäde kg/ha
Vårkorn	Anneli		160
Grönråg	Humbolt		160
Grönråg + Westerwoldiskt rajgräs	Humbolt	Attain	100 + 20
Grönråg + Italienskt rajgräs	Humbolt	Danergo	100 + 20
Grönråg + Engelskt rajgräs	Humbolt	SW Birger	100 + 20
Grönråg + Luddvicker	Humbolt	Rea	100 + 30

- Ekologisk odling, förfrukt tredjeårsvall
- 20 ton/ha nötdjupströbädd, nedplöjd
- Sådd den 29 april 2022
- Skörd 1 den 11 juli
- Skörd 2 den 9 augusti
- Skörd 3 den 26 augusti

Skörd den 11 juli, 9 augusti, 26 augusti

Demonstration Grönråg till bete

Led	Sort		Utsäde kg/ha
Vårkorn + betesvallfrö	Dragoon	Betesvallfrö	160 + 20
Grönråg	Borfuro		160
Grönråg + betesvallfrö	Borfuro	Betesvallfrö	100 + 20
Grönråg + italienskt rajgräs	Borfuro	Danergo	100 + 20
Grönråg + engelskt rajgräs	Borfuro	Melpaula	100 + 20
Grönråg + it. rajgräs + luddvicker	Borfuro	Danergo + Rea	100 + 20 +30

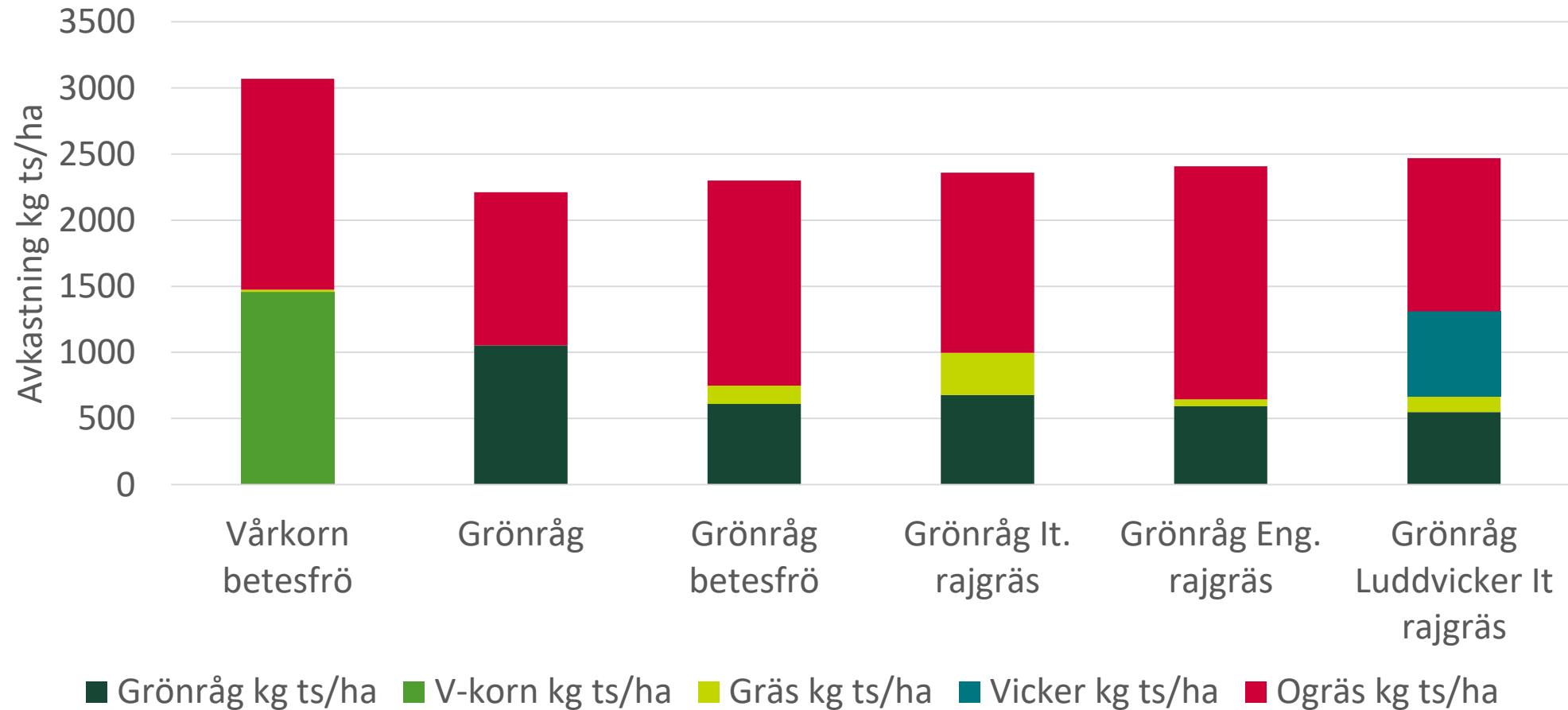
- Ekologisk odling, förfrukt tredjeårsvall
- 20 ton/ha nötdjupströbädd nedplöjd
- Sådd den 23 april 2021
- Bete den 15-19 juli
- Bete den 30 augusti-

Första betesomgång den 15 juli samt
inför andra betesomgång den 30 augusti

Grönråg till bete

Ts-avkastning den 15 juli 2021

Tack!

